

РОЗДІЛ 10

ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНО-ПРАВОВОЇ ТА ПРИВАТНОПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН

Л. А. Бегларян

студ. І курсу магістратури

спеціальність «Право»

Науковий керівник: к.ю.н., доц. А. В. Смітюх

ІНСТИТУТ ВИКЛЮЧЕННЯ УЧАСНИКА З ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ У СВІТЛІ ПОЛОЖЕНЬ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ТА ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ»

Чинне законодавство України [1, ст. 64], Республіки Вірменія [2, ст. 22], Республіки Білорусь [3, ст. 103] та Російської Федерації [4, ст. 10] передбачає такі підстави припинення корпоративних правовідносин між товариством з обмеженою відповідальністю (далі – ТОВ, товариство) та учасником, як виключення учасника з товариства. Водночас, підстави і процедура виключення досить відрізняються в правових системах цих країн. У свою чергу, прийняття 06.02.2018 р. Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» (далі – Закон «Про ТОВ та ТДВ», Закон) [5] докорінно змінило зміст цього інституту у правовій системі України.

На даний момент підставами для виключення учасника з ТОВ відповідно до ст. 64 Закону України «Про господарські товариства» можуть бути:

- 1) систематичне невиконання або неналежне виконання обов'язків,
- 2) перешкоджання діями учасника досягненню цілей ТОВ [1, ст. 64].

У судовій практиці усталеною є правова позиція про необхідність зазначення у рішенні загальних зборів про виключення учасника товариства обґрунтованих причин такого виключення і викладення конкретних фактів невиконання статутних обов'язків, які стали підставою для виключення учасника з товариства, в чому полягає систематичність невиконання учасником товариства його

обов'язків, якими саме діями (бездіяльністю) учасник перешкоджає досягненню цілей товариства, отже вирішуючи питання про наявність факту перешкоджання учасником своїми діями досягненню цілей товариства, суд повинен встановити, що поведінка учасника суттєво ускладнює діяльність товариства чи робить її практично неможливою. [6, п. 4.24.]

Підстави виключення учасника зі складу ТОВ у Республіці Вірменія [2, ч. 1 ст. 22], Російській Федерації [4, ст. 10], Республіці Білорусь [3, ч. 3 ст. 103] є аналогічними, натомість Закон України «Про ТОВ та ТДВ» втілює принципово відмінний підхід: відповідно до ч. 2 ст. 15, ч. 2 ст. 23 Закону України «Про ТОВ та ТДВ»:

1. Може бути виключений учасник ТОВ, який не вніс вклад до статутного капіталу для погашення заборгованості протягом наданого виконавчим органом додаткового строку (який не може перевищувати 30 днів);

2. Може бути виключений учасник ТОВ, якщо протягом року з дня закінчення строку для прийняття спадщини учасника, встановленого законодавством, спадкоємці (правонаступники) такого учасника не подали заяву про вступ до товариства відповідно до закону [5].

Однак, з огляду на норми ЦК України щодо спадкування зазначене положення, на нашу думку, порушує право особи на спадкування частки спадкодавця у статутному капіталі та є алогічним, оскільки ЦК України не передбачає кінцевих строків одержання свідоцтва про право на спадщину. Так, відповідно до ст. 1296 ЦК України спадкоємець, який прийняв спадщину, може одержати свідоцтво про право на спадщину [7, ст.1296]. Відсутність цього свідоцтва не позбавляє спадкоємця права на спадщину. Крім того, строк видачі свідоцтва про право на спадщину є необмеженим [7, ст. 1298]. Відтак, положення ст. 23 Закону України «Про ТОВ та ТДВ» щодо наслідків «тривалої бездіяльності» спадкоємця або правонаступника учасника товариства не відповідають нормам Цивільного кодексу України щодо спадкування.

Крім того, Законом України «Про ТОВ та ТДВ» не встановлені наслідки такого виключення, зокрема, чи повинно товариство виплатити вартість частки виключеного, якщо так – як обчислюється ця вартість, коли товариство повідомляє про розрахунок вартості тощо. Отже, детального регулювання потребує механізм проведення розрахунків між ТОВ та учасником, що був виключений зі складу товариства.

Натомість, у Законі України «Про господарські товариства» чітко простежується ідентичність здійснення розрахунків у випадку виключення та виходу учасника зі складу товариства.

Статтями 22-23 Закону Республіки Вірменія «Про товариства з обмеженою відповідальністю» передбачено обов'язок товариства протягом 6 місяців з моменту вступу відповідного рішення суду про виключення учасника зі складу учасників товариства в законну силу виплатити вартість частки у статутному капіталі, що встановлюється на підставі бухгалтерської звітності товариства за останній звітний період, що передував даті вступу у законну силу рішення суду про виключення учасника [2]. Аналогічним є порядок розрахунків з учасником, що вибув у Російській Федерації [4, ч. 4 ст. 23] та Республіці Білорусь [3, ч.ч. 4-5 ст. 103].

Окрему увагу слід приділити порядку виключення учасника товариства зі складу ТОВ. Якщо для України загальноприйнятою є виключення учасника шляхом прийняття загальними зборами товариства відповідного рішення про виключення, то в усіх вищеназваних державах виключення учасника можливе лише за рішенням суду, що приймається за результатами розгляду позову, право подання якого має учасник / учасники, який (які) володіють часткою у статутному капіталі у розмірі не меншому за 10%.

Підсумовуючи вищевикладене, можна прийти до висновку, що інститут виключення учасника з ТОВ за Законом України «Про ТОВ та ТДВ» потребує доопрацювання та узгодження з чинними нормативно-правовими актами України. Це відноситься, зокрема, до положення ст. 23 Закону України «Про ТОВ та ТДВ» про наслідки «тривалої бездіяльності» спадкоємця або правонаступника учасника товариства. На нашу думку, доцільно зберегти лише одну підставу виключення учасника зі складу ТОВ, а саме: невнесення вкладу до статутного капіталу товариства, оскільки таким чином, учасник наочно демонструє небажання перебувати у складі учасників ТОВ.

Список використаної літератури

1. Про господарські товариства [Текст]: Закон України від 19.09.1991 р. №576-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – №49. – Ст. 682.
2. Об обществах с ограниченной ответственностью [Электронный ресурс]: Закон Республики Армения от 24.10.2001 г. / Офіційний веб-сайт Парламенту Республіки Армения. – Режим доступа: <http://www.parliament.am/legislation.php?sel=show&ID=1298&lang=rus>. – Название з екрана.

3. О хозяйственных обществах [Электронный ресурс]: Закон Республики Беларусь от 09.12.1992 г. № 2020-XII. – Режим доступа: http://kodeksyby.com/zakon_rb_o_hozyajstvennyh_obwestvah.htm. – Название с экрана.
4. Об обществах с ограниченной и дополнительной ответственностью [Электронный ресурс]: Федеральный закон от 08.02.1998 года в ред. от 31.12.2017 г. – Режим доступа: http://www.consultant.ru/document/consdoc_LAW_17819/5cfa677e7d86ad5e27c0156d6e26c0a5ae4bdd54. – Название с экрана.
5. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю [Електронний ресурс]: Закон України від 06.02.2018 р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2275-19>. – Назва з екрана.
6. Про деякі питання практики вирішення спорів, що виникають з корпоративних правовідносин [Електронний ресурс]: Постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 25.02.2016 р. № 4. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0004600-16>. – Назва з екрана.
7. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 16.01.2003 зі змін., внес. згідно із законами України : за станом на 19.07.2017. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. – Назва з екрана.

М. О. Богомолова

студ. II курсу магістратури

спеціальність «Право»

Науковий керівник: к.ю.н., проф. Т.В. Степанова

ЩОДО ЗМІСТУ ПОНЯТТЯ «ЮРИСДИКЦІЯ» В НОВОМУ ГОСПОДАРЬСЬКОМУ ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ КОДЕКСІ УКРАЇНИ

15.12.2017 р. набула чинності нова редакція Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК), яка суттєво змінює «правила гри». Серед іншого, поняття «підвідомчість» і «підсудність» в новому ГПК замінено на «юрисдикцію». Хотілось би висловити думку про недосконалість цих змін.

У найбільш загальному вигляді інститут підвідомчості визначає можливість громадян та юридичних осіб звертатися за захистом своїх прав до того чи іншого органу юрисдикційної системи держави. На думку І.В.Решетнікової та В.В.Яркова, значення підвідомчості визначається не тільки розподілом предметів відання між різними судами, а й у цілому між усіма юрисдикційними органами, котрі наділені на сьогодні повноваженнями у вирішенні юридичних справ [1, с. 9]. С. О.Короед відзначив, що інститут підвідомчості є обов'язковою умовою законності правосуддя, оскільки забез-